

Victor Hugo's meesterlijke slotakkoord

Victor Hugo laat fictie en feiten naadloos in elkaar overgaan

Door: **Wineke de Boer** 16 januari 2016, 02:00

De laatste roman van de bevrologed dichter, schrijver en staatsman Victor Hugo verscheen in 1874, elf jaar voor zijn dood. 1793 zou het sluitstuk vormen van een trilogie waarvan het tweede deel nooit is geschreven. Het is nu, net als twee jaar geleden het fantastische eerste deel *De lachende man*, door Tatjana Daan in het Nederlands vertaald.

Historische feiten

'Rampen hebben hun duistere methodes om orde op zaken te stellen', constateert de schrijver somber. Hij heeft het over de Opstand in de Vendée, die begon in 1793 en zou uitmonden in een drie jaar durende burgeroorlog, waarbij 200.000 doden vielen, vooral burgers.

Hugo verstaat de kunst om fictie en historische feiten naadloos in elkaar over te laten gaan. Bij de historische feiten komen de 509 eindnoten en het chronologische overzicht goed van pas. Je krijgt het gevoel dicht op de gebeurtenissen te zitten, alsof je een liveverslag volgt van een gepassioneerd politiek commentator.

Meesterlijk slotakkoord

Maar terwijl de heren in Parijs discussiëren, is er in de bossen van Normandië een boerenvrouw op zoek naar haar drie kleine kinderen die in handen zijn gevallen van de royalisten. Deze zetten die dreumesen op een wrede manier in op het strijdtoneel. De pure onschuld als offer in de strijd tussen de aanhangers van de koning en de republikeinen die strijden voor gelijkheid. Door een magnifieke wending kiest Hugo voor een onverwachte winnaar: 'de zege van de menselijkheid over de mens'.

In een meesterlijk slotakkoord denkt de jonge republikeinse aanvoerder over wat hij heeft gezien en over wat hij moet doen om de Republiek en de revolutie een waardig vervolg te geven.

Periodes van grote chaos zijn momenten waarin ook grootse daden worden verricht. Hugo laat zijn personages die grootsheid, die moed tonen waarin zij het rechtvaardige, het menselijke en het goddelijke voorrang geven boven het kleingeestige, het tijdelijke en het aardse. 'Wat kan mij de storm schelen, als ik het kompas heb, en wat kunnen mij de gebeurtenissen schelen, als ik mijn geweten heb!'